

Hákovnica

Hákovnice boli ťažké ručné palné zbrane, ktoré sa na naše územie rozšírili po husitských vojnách. Oproti malorážovým delám bola ich najväčšou výhodou relatívne jednoduchšia prenosnosť a zaujatie palebného postavenia, pričom však mali pri výstrele príliš veľký spätný ráz. Preto disponovali hákmi, ktoré ho po opretí o hradbu, alebo iný objekt zmierňovali a podľa neho získali svoje meno.

Hákovnice zo 16.-17. storočia strieľali asi 20-25mm olovené gule a vážili 15-20 kg pri celkovej dĺžke 1,5-2 m. S ťažkými olovenými guľami dokázali na vzdialenosť 100-150 m preraziť 10-15 centimetrovú drevenú dosku a ohrozovať tak obliehateľov v približovacích zákopoch, s ľahšími železnými alebo kamennými guľami zasa mohli páliť na ciele vo vzdialenosti až 400-500 m, napríklad na obsluhy diel. Na našom území boli hlavnými centrami výroby týchto zbraní dnešná Bratislava a Košice, pričom výrobky miestnych majstrov mali porovnateľnú kvalitu ako ich západné ekvivalenty. Na prelome 16. a 17. storočia sa začali vo väčšej miere objavovať podstatne ľahšie arkebuzy a muškety, ktoré nakoniec hákovnice nahradili.

Kovaná hlavneň hákovnice, vystavenej ako predmet mesiaca apríl 2019, ktorej predpažбие ani spúšťový mechanizmus sa nezachovali, má čiastočne kruhový, čiastočne oktogonálny prierez, s hákom privareným 34 cm od ústia. Jej dĺžka je 136 cm a vývrt hlavne má 2,4 cm, čiže sa z nej mohli páliť gule vážiace približne 4 viedenské lóty. V mieste, kde sa ústie hlavne začalo rozširovať, je zdobená prstencom s dvomi fazetami a na vrchu hlavne je vyrazený rok 1*5*5*5.

Značka výrobcu má podobu rímskej sedmičky. Strelbu uľahčovali mieridlá a luntový zámok, o ktorého existencii vypovedá panvička na prach s chýbajúcim krytom, nachádzajúca sa na pravej strane v mieste zátravky (otvoru vedúceho ku dnu hlavne).